

Effectieve professionaliseringsactiviteiten voor leraren

Melissa in 't Zandt
(Expertisecentrum Nederlands)

Christel Dood (Expertisecentrum Nederlands)

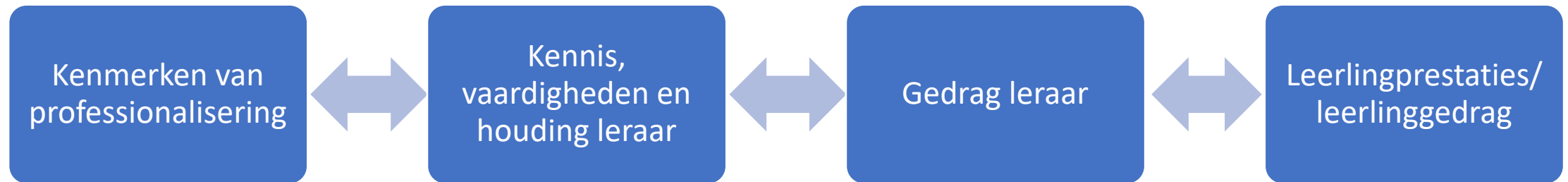
Joyce Gubbels (Expertisecentrum Nederlands)

Lisette Hornstra (Universiteit Utrecht)

Isabelle Diepstraten (Fontys)

Anouke Bakx (Radboud / Fontys)

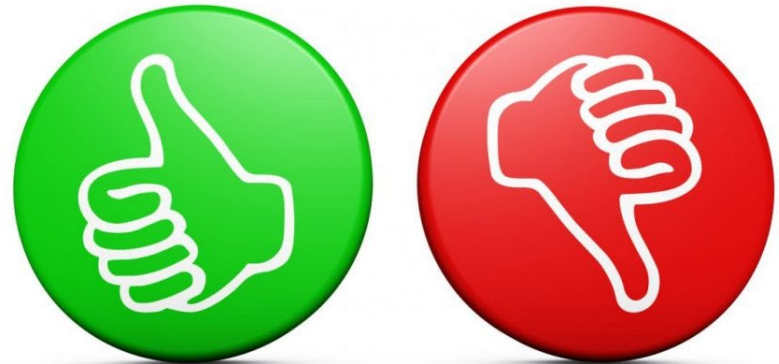
Wat is het doel van professionalisering?

Gebaseerd op Desimone, 2009

Literatuuronderzoek naar effectieve professionalisering

- Meta-analyses die verandering in kennis, houding of gedrag leraar meten en/of prestaties of gedrag van leerlingen
- Gekeken naar:
  - Type professionaliseringsactiviteit
  - Doelgroep
  - Aanbieder
  - Inhoudelijke domein of thema
  - Uitkomstmaat
  - Effectieve mechanismen
  - Belemmerende (risico)factoren

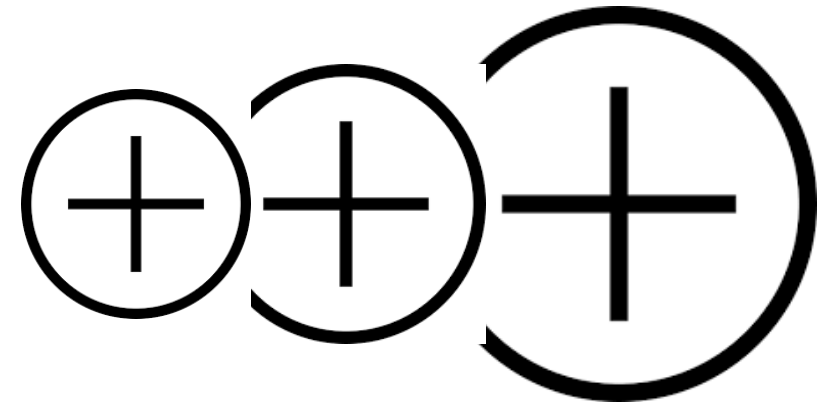

Diverse professionaliseringsactiviteiten

- Veel verschillende type activiteiten
- Leraren po (en vo/mbo) en pedagogisch medewerkers
- Onderzoekers, medewerker school / leraren, computerprogramma

Effectiviteit professionalisering

- Gedrag, kennis, houding leraar:
  - Leraar-kind interacties (emotionele ondersteuning)
  - Aanpak in de klas + klassenmanagement
  - Pedagogisch handelen
  - Ouderbetrokkenheid
  - Specifieke thema's (datagestuurd werken, ADHD, (hoog)begaafdheid)
- Leerlinggedrag
- Leerlingprestaties (lezen, natuurwetenschappen, taal)

* Egert et al., 2020; Garrett et al., 2019; Gesel et al., 2021; Kalinowski et al., 2020; Kraft et al., 2018; Nye et al., 2019; Smith & Sheridan, 2018; Sims et al., 2021; Ward et al., 2020

Zes effectieve elementen

- Goede duur van professionalisering
  - Exacte duur onduidelijk
- Ervaring van de leraar
  - Meer ervaring > effectiever
- De schaal van de professionalisering
  - Kleinschalig > effectiever (*maar niet bij alle type activiteiten gevonden*)
- Type activiteit
  - Workshops, cursussen, individuele ondersteuning en coaching effectief
- Combinatie van elementen
  - Integreren van meerdere doelen
- Goed getrainde coaches en gemotiveerde leraren

Belemmerende factoren

- Verplichte deelname
- Lange trainingdagen

Mogelijk effectieve factoren

- Mogelijkheid tot transfer – sterke binding met eigen lespraktijk
- Delen van ervaringen
- Collectieve deelname team, betrokkenheid school(omgeving)
- Actieve leeractiviteiten (interactie, discussie, rollenspellen)
- Doelgericht specifiek thema
- Datagestuurd werken (instructie afstemmen op leerling)
- Verder: follow-up stappen, zelfreflectie, combinatie training en persoonlijk leren, kennis over leerlingen met ondersteuningsbehoefte

Andere belangrijke zaken

- Schoolcultuur
- Rol van schoolleider
- Facilitering professionalisering in tijd en geld
- Andere schoolzaken (bijv. klasgrootte, curriculum)

Conclusie professionalisering

- Professionalisering heeft klein tot groot positief effect
- Welke professionaliseringsactiviteit voor welk doel het effectiefst → lastig te zeggen
- Effectieve mechanismen als aanwijzingen, niet strikte richtlijnen
- Ook aandacht voor randvoorwaarden en andere schoolzaken

Interactie lerende, schoolcontext en professionalisingskenmerken

Kenmerken van de lerende:

- Voorkennis m.b.t. (hoog)begaafdheid
- Interesse en affiniteit met (hoog)begaafdheid
- Houding t.o.v. (hoog)begaafde leerlingen
- Levensfase /werkomstandigheden / beschikbare tijd
- Self-efficacy
- Groei mindset

Eindconclusie

- Kans op succes van professionalisering is het grootst bij een match van: 1) kenmerken van de lerenden, 2) schoolcontext (visie) en 3) kenmerken van de professionaliseringsactiviteit